

Podklad k problematice umožnění zaměstnávání dětí od 14 let v základním pracovněprávním vztahu v době hlavních letních školních prázdnin

Směrnice Rady 94/33/ES o ochraně mladistvých pracovníků v čl. 4 bod 2 písm. c) umožňuje členským státům stanovit, že se zákaz práce dětí nevztahuje na děti ve věku nejméně 14 let, které vykonávají lehké práce jiné, než vymezené v čl. 5 (kulturní a obdobné činnosti).

Pro případné umožnění výkonu práce dětí od 14 let po dobu hlavních letních školních prázdnin bude nutno primárně upravit § 34 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, který je v gesci **Ministerstva spravedlnosti**.

Mladistvým mladším 15 let a příp. i starším bez ukončení povinné školní docházky je zakázáno vykonávat závislou práci. V § 34 OZ je stanoveno:

„§ 34 OZ

Závislá práce nezletilých mladších než patnáct let nebo nezletilých, kteří neukončili povinnou školní docházku, je zakázána. Tito nezletilí mohou vykonávat jen uměleckou, kulturní, reklamní nebo sportovní činnost za podmínek stanovených jiným právním předpisem.

S předmětnou materií bezprostředně souvisí i ustanovení následující, a to § 35 OZ:

„§ 35 OZ

Nezletilý, který dovršil patnáct let, se může zavázat k výkonu závislé práce podle jiného právního předpisu. Jako den nástupu do práce nesmí být sjednán den, který by předcházel dni, kdy nezletilý ukončí povinnou školní docházku.

Aspekty, které bude nutno rovněž vyřešit:

1. Znaky lehké práce

- Vymezit v **zákoníku práce**, za předpokladu, že **nebude postačovat** úprava pracovních podmínek mladistvých zaměstnanců v § 243 a násl. zákoníku práce, kde v **§ 244** je stanoveno, že zaměstnavatelé smějí zaměstnávat mladistvé zaměstnance pouze pracemi, které jsou přiměřené jejich fyzickému a rozumovému rozvoji, a poskytují jim při práci zvýšenou péči.

Nutné konzultace:

- Ministerstvo zdravotnictví
- Sekce zaměstnanosti MPSV (ohledně BOZP)

2. Bezpečnost práce a ochrana zdraví při práci

- Zejména případná úprava vyhlášky č. 180/2015 Sb., o pracích a pracovištích, které jsou zakázány těhotným zaměstnankyním, zaměstnankyním, které kojí, a zaměstnankyním-matkám do konce devátého měsíce po porodu, o pracích a pracovištích, které jsou zakázány mladistvým zaměstnancům, a o podmínkách, za nichž mohou mladiství zaměstnanci výjimečně tyto práce konat z důvodu přípravy na povolání (vyhláška o zakázaných pracích a pracovištích). Podle předběžného posouzení se vyhláška vztahuje na všechny zaměstnance pod 18 let, je však možné zde doplnit specifické práce, které budou zakázané např. zaměstnancům ve věku 14 let.

Nutné konzultace:

- o Sekce zaměstnanosti MPSV
- o Ministerstvo zdravotnictví (vyhláška č. 180/2015 Sb.)

3. Pracovní doba

- Bude nutno upravit a přizpůsobit **pracovní dobu** zaměstnancům mladším 15 let (úprava § 79a ZP v souladu s čl. 8 odst. 1 písm. c) směrnice Rady 94/33/ES).

4. Zákon o zaměstnanosti a činnost dítěte

- Bude nutno zvážit úpravu § 121 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů, který upravuje **podmínky výkonu činnosti dítěte** mladšího 15 let nebo staršího, jestliže nemá ukončenou povinnou školní docházku, a to až do doby jejího ukončení – „...*Dítě může vykonávat pouze uměleckou, kulturní, sportovní a reklamní činnost...*“. Tato činnost není závislou prací. Navrhovaná „lehká práce“ nezletilých od 14 let v době hlavních letních školních prázdnin by ale závislou prací být měla.
- Otázky k vyjasnění:
 - pokud jde o závislou práci, není důvod, aby byla upravována v ZoZ – pokud by ale byla zvažována nějaká forma „ingerence“ úřadů práce, pak by spíše patřila do ZoZ než do ZP
 - úprava definice dítěte v ZoZ, za dítě považovat nadále jen fyzickou osobu mladší 14 let, které by byla povolena pouze zmiňovaná umělecká, kulturní, sportovní a reklamní činnost nebo ponechat současnou úpravu v § 121 ZoZ a vedle ní upravit lehké práce pro nezletilé od 14 let v době hlavních letních školních prázdnin v ZP?

Nutné konzultace:

- o Sekce zaměstnanosti MPSV

5. Školní docházka a prázdniny

- Povinná školní docházka je upravena zákonem č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), kde

je upraveno **skončení povinné školní docházky (k 30. 6. příslušného kalendářního roku)**, a kde je vymezen **pojem hlavních letních školních prázdnin**.

Nutné konzultace:

- Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Z pohledu nároku na zvýšenou ochranu mladistvých je zapotřebí důsledně vyhodnotit, zda důvody vedoucí k zakotvení možnosti zaměstnávat mladistvé zaměstnance od 14 let po dobu hlavních letních školních prázdnin lehkými pracemi převažují nad současnou právní ochranou mladistvých. Je třeba brát zřetel na zamýšlený účel prázdnin pro mladistvé, a to odpočinek a regenerace.

***Pozn. Mladistvými podle § 350 odst. 2 zákoníku práce jsou zaměstnanci mladší než 18 let.**